

Svetišče iz zlata in marmorja
 je bilo njeno telo
 iz katerega je SIN ČLOVEKOV z bičem v roki
 nagnal trgovce družbe
 20th Century Fox
 ker so tvojo hišo molitve
 spremenili v gnezdo pokvarjencev.

Gospod
 na tem svetu
 okuženem z grehom in radioaktivnostjo
 ne boš obsodil samo to
 malo prodajalko
 ki je kot vsaka prodajalka sanjala
 da bo postala filmska zvezda.
 Njen sen se je uresničil

(toda to je samo resničnost tehnikolorja).

Ravnala se je po scenariju
 ki so ga napisali zanjo
 – scenarij naših življenj –
 toda bil je zgrešen.
 Odpusti ji Gospod
 in odpusti nam
 naš 20th Century Fox.
 In našo super proizvodnjo
 ki smo si jo izmislili.

Bila je lačna ljubezni

mi pa smo ji dali uspavalne tablete.
 Ker nismo bili svečeniki
 smo ji za bolečine priporočili

psihoanalizo.

Spomni se Gospod
 kako se je vse bolj bala filmske

kamere

in kako je sovražila šminko.
 Zato je zahtevala za vsak prizor
 drugo šminko.

Kako je naraščal njen strah

pred snemanjem

in kako rada je zamujala.

Kot vsaka mala prodajalka
 je sanjala da bo postala filmska zvezda.

Njeno življenje ni bilo pravo

bilo je samo sen

ki ga razlaga psihiater
 ga razloži
 in vloži v arhiv.
 Njena ljubezen je bila podobna
 ljubezni
 ko ljubiš z zaprtimi očmi
 potem jih odpreš in spoznaš
 da te je nekdo ljubil pod žarometi
 in da je ugasnila z njimi
 in da je režiser potem ko je bil prizor posnet
 odšel nekam
 s svojo snemalno knjigo.
 Ali pa kot križarjenje z jahto
 poljub v Singapuru
 ples v Riu
 sprejem v palači pri vojvodi
 ki ga je videla na sliki
 nekega revnega stanovanja.
 Filma je konec
 in nobenega zadnjega poljuba.
 V rokah je držala telefonsko slušalko.
 Preiskovalci so odkrili
 koga je hotela poklicati.

Videti je bilo

kot da je vrtela številko
 nekega prijatelja.
 Potem se sliši samo še glas
 s traku ki reče wrong number.
 Bilo je prav tako kot takrat
 ko gangsterji zadenejo človeka
 in ta potem steguje svojo roko
 da bi dosegel telefon.
 Toda žice so pretrgane.

Gospod
 kogarkoli je že hotela poklicati
 ni ga doklicala (morda ni bilo nikogar
 ali samo nekdo ki nima številke v telefonskem imeniku
 Los Angelesa).

Ti ji odgovori!

Murder inc.

Greš iz pisarne domov kjer te čakajo
žena in tvoj brneči in polni hladilnik
tvoja prostorna dnevna soba tvoj kozarec
in tvoj radio.

Ob osmih poslušáš novice o zločinih.
Misliš da o zločinih govore samo na radiu
in da o njih ne govore v dnevnih sobah?

Nikoli nisi segel po kovinski cevi
in ubil človeka.

Ti si pošten človek

pošten v vsakem pogledu.

Morda pa je ta poštenost samo prevara?

Ti nisi človek ki bi nastavil bombo v avionu.

Nisi tisti ki ga iščejo po radiu

»nizke rasti debelušen prijetne
zunanosti z očali brez okvirov«

(čeprav si debelušen in prijetne zunanosti in

nosiš očala brez okvirov).

Ti nisi »človek v sivi obleki« to je jasno.

Prstni odtisi bi pokazali da to nisi ti.

Morda pa bi...

Kaj če bi šef gangsterjev izgovoril tvoje ime
in izjavil da si član mafije?

Da si bil tudi ti deležen ukradenega nakita?

(in če ne poveš s čim si si kupil
hladilnik)

Da je denar tiste starke ubite v parku po dolgi
poti nazadnje le prišel v tvoje roke?

In da si vzel denar oropane banke da bi ga

kasneje naložil prav v tisto banko?

Da so nekatere podrobnosti v tvojem življenju

ki so povezane s trgovino z belim
blagom?

In če so ti detektivi sledili na ulici

ko si vstopil v taksi in ko si izstopil

in če so zasledovali tiste s katerimi si

imel stike?

Kaj pa če so vsi tvoji pogovori posneti na trak?

Kaj porečeš na to?

Kaj sploh lahko rečeš?

Če bi mi ne bil Jeruzalem ljubši
od njihovega veselja
in vseh njihovih veseljačenj
Babel oborožen z bombami
Uničevalec!
Blagoslovljen tisti ki bo pograbil njih otroke
– stvore iz Laboratorija –
in jih treščil ob skalo!

Na veliko noč vstajajo od mrtvih črički

Na veliko noč vstajajo od mrtvih črički
– pokopani v ličinkah sedemnajst let –
na milijone čričkov
ki pojejo vse dneve
zvečer zahajajoče v noč.
Samo samčki pojejo:
samičke so neme.
Toda oni ne pojejo svojim samičkam:
kajti one so gluhe.
Ves gozd odmeva od njihove pesmi
in vsi jih slišijo razen samičk.
Le komu pojejo?
Zakaj pojejo? O čem pojejo?
Kot menihi v zboru
s psalterji v rokah
pojejo vstajenke.
Proti koncu meseca postane njihova pesem
žalostna.
Drug za drugim oneme.
Samo še nekateri prepevajo.
Nazadnje slišimo samo enega.

Odpeli so pesem o vstajenju.

Izgubljena mesta

Ponoči se večče spreletavajo med nagrobnimi kamni,
divja mačka toži po terasah,
v stolpu se oglašja jaguar
in osamljen kojot laja na luno na trgu Gran Plaza,
na luno, ki odseva v lagunah,
kjer so bili nekdanj ribniki.

Zdaj so tu resnične živali,
nekdaj le upodobljene na freskah,
in principi prodajajo vrče na tržnici.
Le kako spet pisati s hieroglifi,
spet upodobiti jaguarja, strmoglaviti tirane?
Obnoviti spet naše tropske akropole,
naša podeželska mesta, obdana z nasadi?

* * *

Besede »señor« ni v njihovem jeziku.
Ne besede »muralla«. Svojih mest niso
obdajali z zidovi.
Njihova mesta so bili templji, ljudje so bivali
na poljih, med žiti in nasadi palm in melon.
Lok njihovih templjev je bil posnetek
njihovih koč.
Poti so bile le za procesije.

* * *

Niso imeli kolonij. Niso poznali strelice.
Jezus bi bil njihov bog koruze in bi mu
darovali preproste stvari: koruzo, ptice in perje.
Nikdar se niso vojskovali, niso poznali kolesa,
toda izračunali so sinodični obrat Venere,
zapisali so vse večere njenega zahoda
na obzorju nad daljno *ceibo*, ko je par *lapas*
hitel proti svojemu gnezdu.

* * *

Častili so čas, ta skrivnostni tok,
in tok časa.
Čas je bil svet. Dnevi so bili bogovi.
Preteklost in prihodnost sta se mešala v
njihovi pesmi.
Preteklost in prihodnost so opevali z istimi
katuni,* ker so verjeli, da se čas ponavlja;
videli so, kako se vračajo zvezde.
Toda čas, ki so ga častili, se je nenadoma ustavil.

Kamni so ostali neobdelani.
Kamnite klade v kamnolomih napol obdelane.
– In še zdaj so tam. –

* *Katun* je majevska enota časa. Op. prev.

Zdaj samo zbiralci smole prečkajo Petén.
 Vampirji gnezdijo v frizih.
 Divje svinje krulijo v mraku.
 V stolpih rjove jaguar – v stolpih med koreninami –
 neki kojot tam daleč na nekem trgu laja v luno
 in avion Pan American leti nad piramido.
 Se bodo še kdaj vrnilo stari *katuni*?

Ernesto Cardenal se je rodil leta 1925 v stari prestolnici Nikaragve Granadi. V Mehiki je študiral filozofijo in književnost, po diplomi pa je nadaljeval študij angleščine na Columbia University v New Yorku. Po vrnitvi iz New Yorka je začel vse bolj poglobljeno proučevati stare zgodovinske tekste o španskem osvajanju Južne in Srednje Amerike. V njih in v bibliji je našel značilno izhodišče za svojo aktualistično poezijo. Leta 1952 so ga zaradi političnih pesmi zaprli. 1957 je vstopil v znameniti tropistični samostan Gethsemany v Kentuckyju, ki ga je vodil znani pesnik menih Thomas Merton. V tem samostanu je ostal dve leti, se posvečal predvsem meditacijam, kasneje jih je objavil v knjigi *Vida en el amor* (*Življenje v ljubezni*). Zanj sta postali teologija in poezija eno, kot je ena ljubezen do ljudi in do Boga. Tej ljubezni se je po odhodu iz samostana v celoti predal: kot duhovnik, pesnik, politik in kot prijatelj Indijancev. *Quetzalcóatl*, 1988, je poleg *Salmos* (*Psalmi*), 1964, njegovo najpomembnejše delo; iz drobcev zgodovine indijanskih ljudstev Srednje Amerike je namreč Cardenal zgradil mogočno poemo o humanističnem bogu Quetzalcóatlu, o večnem spopadu med človekoljubnimi bogovi in tistimi, ki neprestano hlepijo za človeškimi žrtvami.